

POSTANOWIENIE

10 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 10 maja 2024 r. w Warszawie

zażalenia B. K. i M. K.

na wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 21 grudnia 2022 r., I ACa 909/22,

w sprawie z powództwa B. K. i M. K.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w G.

o ustalenie i zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 grudnia 2022 roku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z 12 stycznia 2022 roku, wydany w sprawie I C 30/21 i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania argumentując, że Sąd nie rozpoznał żądania ewentualnego błędnie uznając za uzasadnione zadanie główne. Jako podstawę prawną orzeczenia kasatoryjnego wskazano art. 386 § 4 k.p.c. Uchylonym wyrokiem Sąd pierwszej instancji ustalił nieważność umowy kredytu oraz uwzględnił powództwo o zapłatę.

Wyrok ten został zaskarżony zażaleniem przez stronę powodową, która zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. i wniosła o jego uchylenie i przekazanie

sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne i prowadzi do uchylenia zaskarżonego wyroku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zażalenie unormowane w art. 394¹ § 1¹ ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc, czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana przez Sąd Najwyższy kontrola takich orzeczeń ma zatem charakter formalny nie wkracza nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji.

Zgodnie z art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. uchylenie wyroku przez sąd odwoławczy połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić wyłącznie w razie stwierdzenia nieważności postępowania albo nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy bądź konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, iż wystąpiła przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. O nierozpoznaniu istoty sprawy nie świadczy potrzeba poczynienia nowych ustaleń co do okoliczności faktycznych sprawy, choćby decydujących z punktu widzenia kierunku jej rozstrzygnięcia. Dokonanie przez sąd drugiej

instancji odmiennej oceny prawnej i związana z tym potrzeba poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych nie upoważnia więc co do zasady do zarzucenia sądowi pierwszej instancji nierozpoznania istoty sprawy, a wskazuje jedynie, że istota sprawy nie została rozpoznana prawidłowo.

Wyrażone w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczące trafności wyroku pierwszoinstancyjnego w zakresie roszczenia głównego lub ewentualnego powinny być rozważone i rozstrzygnięte w ramach postępowania apelacyjnego, zgodnie z przyjętym w kodeksie postępowania cywilnego modelem apelacji pełnej. Uwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji powództwa głównego uprawniało ten Sąd do zaniechania oceny żądania ewentualnego i nie może być uznane, w okolicznościach sprawy, za nierozpoznanie jej istoty w rozumieniu art. 368 § 4 k.p.c. (por. postanowienie SN z 5 marca 2024 r., III CZ 370/23).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uznając, że w ustalonych w sprawie okolicznościach Sąd Apelacyjny błędnie zastosował art. 386 § 4 k.p.c. - na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. - uchylił zaskarżony wyrok, pozostawiając orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego - zgodnie z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

[SOP]

[ms]